

EN

LUSTIGH OCH TROWÄRDIG
CHRÖNIKA OM STOCHOLM,

SOM ÄHR PÅ THENNA TIDH SWERIGES RIJKES

NAMPKUNNIGE HUFWUDH STADH,

MED SWENSKA RIM BESKREFWEN OCH I ÄTTA BÖKER BEGREPEN

AV

Messenius
JAHAN MESSENIO

ÅHR 1629.

Hist. Bibliotek. I.

»Jag är af den tanken att allt hvad af denne mannen är skrifvet bör med all tacksamhet framföras.»

Seen Bring (Om Messenius): Handl. i Sv. Hist.
I. s. 5—6.

Johannes Messenii »*Chrönika om Stocholm*», som nu för första gången framträder i tryck, tillhör de många, om en otrolig flit vittnande arbeten, hvarmed statsfången på Kajaneborg sökte mildra fångselifvets dysterhet. Den höga tanke om sina egna skrifter, hvilken Messenius ofta lägger i dagen, invaggade honom ständigt i förhoppningar om att få se sina arbeten offentliggjorda, och sålunda förvärfva honom det rykte af vetenskapsman och snille, hvarom han aldrig upphörde att drömma. Den öfvertygelse Messenius ofta visade sig sjelf ega, om att vara kallad till att utföra en mission här i världen, synes likasom inkasta en solstråle i hans dystra fångelse. Om sin stora rikshistoria säger han att den blifvit skrifven »de Skandioter till evig ära, undervisning och upplysning, så att det görligen synes att det hafver varit Guds gudomliga vilja att detta verk skulle af mig på Kajaneborg förfärdigas». Då han skref titelbladen till åtskilliga af sina krönikor, var det för honom en glädje att tänka sig sina arbeten tryckta, hvarefter de, såsom han hoppades, skulle komma att förjaga de politiska misstankar, som beröfvat honom friheten. De flesta af hans mindre arbeten skola väl endast i sällsynta afskrifter blifva bevarade och deribland äfven sådana, hvilkas tryck-ort och tryck-år hans fantasi redan uppiktade, såsom t. ex. krönikan öfver Dalarne, men några af dem tränga nu, efter århundradens förlopp, fram i dagen. Nyligen har hans krönika om *Finland* blifvit utgifven¹⁾; nu följer hans krönika om *Stocholm*, den äldsta historia om Sveriges »*namnkunniga hufvudstad*».

Den handskrift, som vid utgifvandet blifvit begagnad, är i quart och skrifven af Messenius sjelf. Den eger tvenne titelblad; på det ena har förf. skrifvit: »af Christopher Reusner thär sammastädhes tryckt år 1629»; det andra förtjenar en särskild uppmärksamhet såsom måhända det sista minnesmärket af den svenska historieforskningens fader. Med en af ålder och olycka mattad hand har han der tillagt: »Tryckt i Stocholm, hos N. med H. K. M:tz gunst och bekåstnat år 1637»²⁾.

¹⁾ Första upplagan utkom väl redan 1774, men har länge tillhört de literära sällsyntheterna.

²⁾ Enligt de trovärdigaste upplysningar afled Messenius i Uleå den 8 Febr. 1637.

De 14 år Messenius tillbragt i fångenskap, innan han synes hafva afslutat denna krönika, hade icke kunnat förgå utan menlig inverkan på hans snilles alster. Den prisade skicklighet hvarmed han förut i sina äldsta dramatiska skrifter impressade det obändiga språket i jemförelsevis lediga knittelverser, svek honom nu; tankarne voro trötta och deras logiska följd blef icke alltid på papperet iakttagen. Det material han under långa år samlat för detta arbete, eger dock alltid ett högt värde; derföre skall ock forskaren i vår hufvudstads äldre historia här finna mängen vigtig upplysning, huru stel än versformen stundom förefaller. Det var en betryckt själ, som under författandet af dessa verser sökte lefva sig in i de flydda tiders historia, för att så mycket som möjligt glömma sina egna dagars nöd. Hans egna ord må gifva oss en inblick i de ångestfulla tankar, dem historiens genius alltmåra sällan förmådde skingra. Bland de få ännu återstående breven af Messenii hand, finnes ett, hittills sannolikt okänt, hvilket är skrivet två år innan han befriades ur fångelset på Kajaneborg ¹⁾. Det lyder sålunda:

Edle, Nådige och Wälbårne Herrar, som Sweriges Rijkets regering på thenne tijdh förestå. Näst en ödmueck och troplichtigh helsningh samt flit-tigh tackseyelse för all benegenhet, påminner jagh E:rs Nåd- och Härlighet här medh ganska underdånligen thet jagh eländigh fånge haffver skrivit E. N. och H:tt till om min ynckeliga lägenhet för tu åhr sedhan, och medlar tijdh haffver jagh inthet förmått besökia E:rs N. och H:tt för än nu medh mijna skrivelser, thet jagh dock gärna giordt hadhe och nödhen fordrat, häst medhan jagh inthet swar än haffver bekommit på samma min ödmuika begäran: förty jagh haffver varit här till siuck öfver ett åhr och thet förnämligen aff långliget och beswärliget fångzle, theslijkest och af stoort arbethe, efter jagh haffver varit fången på adorttondhe åhret och thes förinnan ett sådant wärck förfärdighat som aldrigh tilförena i Swerighe seet åhr, såsom jagh E. N. och H:tt låtit förnimma medh samma mitt breff och elliest här mången man skådat haffver; så Gudh synes skeenbarlighen thenna lägenheet haffva länge sedan ther till förärnat, såsom jagh elliest aldrigh hadhe kunnat thet så uträtta, och må förthenskull thetta låfliga wärck medh rätta heta, som thet och hether, »Suecia illustrata», hvilchet begriper 17 delar och förhåppas jagh visserlighen att thet skall migh förlåssa, om min oskylighet thet icke förmå beställa, och är thet lyka hvilchet therå sådana Christeligha barmhertighet uträtter, allenast jagh af en så långligh bestryckningh bliffver hulpen, ther om jagh och nu bedher E:rs N. och H:tt ödmueckligen i Jesu namn, hvilchet E:rs N. och H:tt åhr inthet swårt att göra efter all machten står nu i E:rs N. och H:tz händher. Theslijkest åhr jagh thes förinnan och ödmueckligen till E:rs N. och H:tt bönfalandes om ett barmhertigt biståndh, nemligen att aldenstund här slätt inthet vanckar till köps ther medh jagh migh nära kan för the peningar E. N. och H:tt migh gunstligen til uphålle haffve deputerat, uthan menniskior åhro här af hunger dödhe wårdne, the andre tiggia af migh som inthet haffver, the thår skulle migh födhan sälia; thesföruthan hwadh the haffva som doch svåra lijthet är, åhr thet så dyrt att

¹⁾ Meddeladt af amanensen i k. Riksarkivet E. W. Bergman. Brevet tillhör k. Riksark. (Acta Hist.).

thet som kostadhe för en half, ther begära the före 6 mk, så att jagh inthet förnå sådana min nödtårft lossa medh thet underhåll E:rs N. och H:tt migh gunsteligen haffve förordnat; hade jagh förthensskull här länge sedhan af hunger varit dödh om jag icke sielf något lijthet booskap hölle, hvilchen jagh födher medh stor mödha, och om min fattighe hustru migh icke sålunda i många åhr födt hadhe, men nu tager flux medh henne siuckdomen til, så att hon lengre sådant icke förmår. Therfore effter hon åhr tillijka här, Gudh bettre, medh migh fången, och s. konungen haffver henne medh sitt breff gifvit förlåff att hon i Österbåthn, hwar och när henne lyster, reesa må och vij i sådana nödh här stadde äro, såsom icke heller leffva kunnes uthan maatt, thet E:rs N. och H:tt ville nådigst och effterlåta henne, effter samma breffz lydelse, att besökia här godt fålck om hielp. Här på förmodhar jagh, medh högsta åstundan ett behageligt swar af E. N. och Härlighett. Och befaler i medlar tidh sampt altijdh, E:rs N. och H:tt undher Gudz beskärm. Hastigt af Cajaneborgh den 2 Augusti åhr 1633

E:rs N. och Härlighett

Altijdh tjenstvillige

JAHAN MESSENIUS.

Den nämnda handskriften, tillhörande k. Biblioteket i Stockholm, innehåller 101 blad. Början utgöres af ett företal, till läsaren, upptagande 20 verser. Hvarken dessa eller de af Messenius sjelf öfverkursade verser i sjelfva krönikan äro af den betydelse att de ansetts böra meddelas. Krönikans text framträder nu sådan dess författare synes hafva ämnat offentliggöra den, endast med iakttagande af nutidens användningar af skiljetecken och stora begynnelsebokstäfver.

C. S—e.

Then förste bok om Stocholms stadh.

- Om Stocholm, Swergis hufuudh stadh
en krönika migh skrifua badh
min egen kärlek then by till;
och i begynnelsen iagh will
förkunna huadh iagh om then ort 5
thär staden bygd ähr, hafuer sport.
Om Byrkö, Sigtun, Wpsala
skall thenna bok ther näst tala,
som och Swergis hufuudhstäder
wåro hos de gamla fäder; 10
wedh Melärs strandh i flor the stå.
Efter theras wndergångh, på
begyntes Stocholm, thäs tilstandh
om at skrifua, gif Gudh tin Andh!
-
- Mitt i Swerge ligger Wplan 15
thär vthi bor mången stält man,
och hälst om kringh träsket Mälar.
Mällan then och salte siön war
i wärldenes anfangh landh fast,
hwilket medh tiden så wtbrast 20
at them emällan ett sundh wart;
watn ihop blanda the medh art.
Stundom Mälaren wtlöper,
salt watn stundom honom döper,
hafwet och träsket än i dagh 25
eij wtan wnder ha then lagh.
Men sedan naturen thet sundh
hade så öpnat, föga stundh
begynte siöröfware wist
infalla thär genom medh list 30

- och göra skada hwar Svensk man
 som bodde wt wedh Mälars strandh.
 När konungen thetta sporde
 en träbom ther öfuer giorde,
 35 medh lås och kiedia war then fäst,
 eij frucktar mehr för sådan gäst
 och helst, såsom migh wist ähr sagt,
 thär hos af et blåckhws hölls wakt.
 Inlåpet af thenna träbom
 40 förwisso thet nampnet bekom,
 som kallades thär af Stocksundh,
 ön thär hos, Stocholm, sammalundh.

- Mädan the wedh Mälaren bo
 hade så för fienden ro,
 45 tyckte och kungen wara trygt
 thär wistas och hafua ty bygd
 Swergis hufuudhstäder thär mäst
 wedh sion, som war lägenhet bäst;
 åt sin gudztjänst the först en ort
 50 lustigh wällia, som iagh har sport,
 then Wpsalu het för then skull
 han lågh wp i landet och full
 war medh kiöpmän längh tidh hwart ähr
 tå och almogens gudztjänst står,
 55 hwilken han ey i kyrkio har
 wtan wnder himmelen bahr,
 wara gudom förnär menar,
 stängias ihn om mur medh stenar.
 På samma tidh höls rättgångh
 60 i Wpsalu och sledz sak mångh,
 och icke långt the högar frå
 monne kungens sätegård stå.
 Högsta gudztjänst och dom war ty
 och kungzsäte i Wpsal by;
 65 förnämste marchnadz platz ther till.
 Ey annorlund sigh kungen will
 skrifua, än then ort af,
 sigh tytelt af Wpsalu gaf,

- och icke af Swergis rijke;
 på Skondön ähr ey hans lyke; 70
 Öfuerste kungh honom kalla
 Swänske, Danske, Norske alla.
 Man skall weta i Ninus tidh
 blef lyckan then platz först så blidh,
 och efter mångh hundradh ähr 75
 afguda mönsteret thär fähr
 sitt wphof, staden tillijka
 bygz, tro, iagh will tigh ej swijka.
-
- Förste hufwdhstad Swenske men fick
 hos Mälaren, thet så tilgik: 80
 Götherna, som här wt gingo
 Österlanden the infugo.
 Af theras herkomst en kungh war,
 sceptret i Phrygien han bar,
 Romare drefuo honom wth. 85
 Ty drogh han till sin wrsprungzknut;
 åt Skondön wägen tager han,
 henne medh krigzmakt öfuerwan,
 nemligen Swerge och Danmarck,
 them norskom war han och för starck, 90
 tu rijken sina barn befalt
 men sielf behåller Swerge alt,
 efter thet war et land fast rijkt
 och inthet af them androm slijkt.
 Then mäktighe kungh Oden heet, 95
 i all wärlden man tala wet
 om honom, och bodde trygger
 i Sigtun, hwilket han bygger;
 som et skampelun war thet lijkt
 Troijenborgh, mycket stort och rijckt. 100
 I wår tidh har thet lijten art,
 napt ähr nu sielfua skuggen qwart.
 Kungh Oden i sin tidh så dref
 i Sigtun all stapelen blef,
 för Normän och Wästfolck iliop, 105
 sampt Österlendingar; stort rop

går af then mäkta handel ty,
 som brukades i then stad ny.
 Tyske, Engelsmän, Frantzoser
 110 Flandrer, Rysser, hwar man roser,
 och för then stora profijt skull
 i Stocksundh gifua gärna tull.

Thes emällan wart Oden dödh,
 i Sigtuna sigh bränna bödh,
 115 offras gudom, them han war hull
 medh mycket sijlfuer och så gull.
 Efter Oden till rikjet kom
 Frodhe, som war en konungh from,
 och bygde först Wpsala by,
 120 thär afgudom en kyrkia ny,
 bekräfter thenna stadz höghet
 mehr än tilförena war sket,
 stadgar at hwar kungh wällias skall
 på Mora angh, wtan wist fall;
 125 om Sigtuna och wäl lagar,
 handelen thär mäst behagar.
 Af hans efterfölliaron en
 lät twert öfuer et slätt af sten
 byggia, som het Hätuna bårgh,
 130 sigh och staden thär af för sårgh
 befrijar, fienden frucktar
 för krut och lodh thär från lucktar.
 Wäl är thetta Slättet beräst.
 Wisby på Gätland bygz thernäst;
 135 Kungh Wisbur thetta wärcet dref,
 af honom och staden nempnd blef,
 som belägen ähr medh then art
 ath för Östersiön lägligh wart
 thär stapell; haf thetta i ackt
 140 mehr skall tigh sedan blifua sagt.

Och medlertidh icke förglöm:
 Stocksundh heter nu Norreström;

- Agnefitt then wijck hwarföre
 kallas, will iagh tigh kungöre.
 Agni war i Swerge boldh kungh, 145
 till Finlandh har en resa tungh,
 hwilket tå han wunnet hade
 åt Swerge strax sin kos ladhe,
 för infall hafuer finnar lönt
 ibland annat rofuegodz skönt 150
 finske kungens dätter ej slem
 på skeppen förde medh sigh hem.
 Åt Håtuna lät sigh lijda
 och kan ej så länge bijda.
 Han lade till wedh Stocksundz ö 155
 thär blifuer wijgder wed then mö,
 för then ähra löner ijlla,
 hans lif monne hon förspilla.
 Thå han säf war hon icke sehn,
 hängde kungen wp i en gren. 160
 När begången war thenna last
 åt Finland rymer hon medh hast.
 Medh mycken sårgh tagz kungen nedh,
 hans lijck bräns medh prackt som war sedh,
 öfuer hans aska, — then ej lögh 165
 migh sadet, — giordes en iordhhögh,
 emot honom ähro fast små
 the wedh Bonde Wpsala stå,
 hwilken runda högh iämuat ähr
 tå Stocholms stadh begyntes thär 170
 efter otalige många ähr;
 Så thenna wijk thet nampnet fähr.
-
- Medler tidh Sigtuna missgick,
 af mycket krich thet skada fick;
 Ty kom handelen till Byrkö, 175
 som lägh när hos i samma siö,
 och hade en fast bättre hamn;
 wijdare berömdt war thäs nampn,
 och är icke aldeles ny.
 Tå war och till en annan by, 180

- Telge hade then nampnet fät,
 dock aldrih i så stor flor ståt,
 som ej heller then stad Calmar
 på thenna tidh han och till war.
- 185 Byrkö kronan bär för båda
 mädan then stodh wtan wåda,
 ja för hwar stadh Östresiön kringh.
 Medh Julin sker stor förändringh,
 som mäktigh ähr bland the wender,
- 190 af skondioter wart bränder.
 Byreckö tager sedan så till,
 för ingen by han wijka will,
 ej för sin fiende häller,
 kungen till hiälp när pågäller
- 195 till häst och foot wtföra kan
 mehra än fiorton tusen man.
 Thär bodde mången rijck och wijs,
 rättfärdigheten bar thär prijs.
 Tädan har hwar kiöpstadh sin lagh,
- 200 som brukas på Skondön i dagh,
 och kallas hoss oss alla slätt
 Swenske, Danske, godh byrkörätt.

- Gönom Stocksundh skall kiöpman hwar
 som af och till med sitt godz far.
- 205 Thär gafz ey mindre tull längh stundh
 än som nu sker i Öresundh.
 Afwan och nedan bomen boo
 i små hws fiskiare medh roo
 om sundet på både sijder,
- 210 kiöpmannen them gärna lijder,
 och war ej nödigt theas gäst,
 som på Stocholmen bodde mäst.
 När then helge mannen kom tijt,
 Ansgarius, gör han sin flijt
- 215 till Christum omwenda thet folck,
 them wnderwijsar gönom tolck.
 Så giorde och präster andra,
 som thär om ätt Byrkö wandra,

- till thäs the togo Christum wedh,
och bårtlade all hednisk sedh. 220
- En lijten kyrkia bygdes thär
som helgansholmen wår tidh ähr,
medh norremalm hänck i hop tå.
Twert öfuer kyrkian monne stå
hos bomen en starcker träskantz; 225
- Sanct Oluf hölt med honom dans,
och huru thet hafuer gåt till
jagh kårteligen skrifua will.
Harald Grönske het hans far
och landz konungh i Norge war, 230
- thär om medh en annan trätter;
efter han intet wträtter
om bijståndh monne han tänckia
drogh ty till kungh Erickz äneckia,
hwilken war i Wpsala tå. 235
- Ingen hiälp lät hon honom få
efter hon hade tijdende
hennes fästemens fiende
at Harald war, och för then skull
blef hon medh så stor wrede full, 240
- brände honom med alt sitt hâf,
thärföre bekom lijtet låf.
Sanct Oluf thet mäst förtryter,
gönom Stocksundh sigh inbryter
med mordh och brand gör stor oro 245
- allom, som wedh Mälaren boo.
Oluf Skotkonnungh kom medh makt,
wedh träskantzen höll bättre wakt,
wille göra fienderna mehn
tå sanchte Oluf kom igen. 250
- Men honom annorlunda gick,
ett nyttigt råd medh sitt folck fick.
Mällan Stocholmen war landh fast
och södremalm, som icke brast.
Ty arbetar som görs behof, 255
- om en höstnat sigh gönom grof

medh sina norske så wnwek
 then swenske konungz makt och swek.
 Så begynte thär samma sin
 260 en stor fårs löpa wt och ihu,
 som kallades sedan långh stundh
 af sanchte Oluf konungz sundh.

Men swenske kungen war i sårgh
 efter ej mehr galt Stocksundz bårgh.
 265 In wthi Mälaren nyt läp
 har fienden mot swensk mans håp.
 Kungh Oluf war icke rådhwill,
 then wåda får han godh hielp till.
 Wedh Stocholmen en wdd war fast
 270 thär från en kädia, som ej brast,
 emällan bomar söder wt,
 en annan åt norremalms knut,
 öfuer sundet lät på både
 sijder föra, ingen wåde
 275 han fruktar mehr; så kädieskär
 then wdden långh tidh nämpder ähr,
 på hwilken strax en skantz giordes,
 ingen åt then storma tordes;
 thet sküret löper watnet kringh
 280 i våra dagar, som en ringh
 och gråmunckaholm nu heter
 hwem thär efter i byn lether.

Oluf Skotkonungh wtan roo
 tillijka then Catholske tro
 285 befordrar i Swergis rijke.
 Sonen Anundh ähr hans lijke.
 Bremske bispen medh Gudz nåder,
 för then swenska kyrkia råder;
 honom kungens flijt behagar
 290 för then skull i Byrkö lagar
 thär första biskopssäte blef,
 Hiltinus abbot tijt förskref,

som en metropolit war han, honom skulle lyda hwar man i norlanden the som bodde	295
öster wt och på Gudh trodde. Then höghet warar föga stundh. Efter siu åhr förstörs i grundh then stormektige Byrkö stadh.	
Åt lyckans ostadighet glad ingen wijs ähr; så wendes om medh stapelen, han igen kom: Till Sigtuna en biskop ny från Bremen sändes till then by.	300
Haluard then yngre hans namn war. I Wpland ingen framgångh har mehr hedendomen, för then skull refz Wpsala kyrkia om kull, och, som iagh har för wisso hört, afguderijt wart thär förstört.	305
En hednisk konungh war eij sehn wtanföer Strengenes igen thet wprättar. Gudh sin styrkia gaf them christnom, som en kyrkia en half mijll från Wpsal bygge.	310
Thär bodde the längh tidh trygge, och lyckan för them så wäl läp the fingo thär egen biskop. Honom monne the Sörn kalla, thär om bade påwen alla	315
at the måtte i byn flyttia then gamble kyrkies platz nyttia. Hwad the begierte blef samptyckt, eij allenast nyt mönster bygt, wtan och archibisp thär till;	320
Kungh Carl och thet så hafua will.	325
Sigtuna by intet så går hwilken åter stor skada får, af siöröfuare, som medh wåld drogo gönom Kedieskärs håld.	330

- Plat öde staden the lade.
 Han aldrih förwan then skade.
 Inbyggiarna sade, hwar må
 Gudh wela stapelen skall stå
 335 här efter? Wij pröfue wela
 på gamble sätt, som eij fela,
 ett döreträ kasta i siön,
 och thär på gjorde the sin bön.
 Hwar såsom thet stannade sijst,
 340 thär skulle staden blifua wist.
 Döreträ af wågor och win
 om Stocksundh och Kädieskär ihn
 fördes; på then meningh falla
 thärföre wijse män alla,
 345 i sundet skulle hufuudstadh
 blifua, hwar man war thär åt gladh.

- Som the spåde blef lyckan blidh
 Stoksundet. Wisby medler tidh
 på Gotland, som Swerge tilhörde,
 350 all handel och wandel förde
 som stapelen i Östresjön.
 Tädan kom och then siörätt skiön,
 som Hönstäderna än i dagh
 bruka, och kalla then skepslagh.
 355 Om tre hufuudhstäder här till
 ähr talt, om then färde iagh will
 här efter tala, för then bär
 jagh omsorgh mäst, som Stocholm ähr.

Then andre bok om Stocholms stadh.

- Lijtet Stocholmens bomar sköta
 360 siöröfuarna, wtan höta
 wplenskom, medh skep infalla
 i Melaren, gönom alla

kedior och bomar medh sin makt, Wpland så ofta öde lagt.	
Byrger Jerl, som war Swenskom hull och medh them hade för then skull medhönkan, tå han medh nåder för riket i sonens stadh råder, om sådane landzens skade at afwärria, radslagh hade medh stenderna, och thet beslöt, som fiendom sedan förtröt; byggias skulle stärke fäster på Stocholmen för the gäster, hwilket blef efterkommet så:	365
mällan torn och rundelar två (wedh närre ström then ena står, then andra wedh södre ström får sin funderingh), droges ett par strekmurar, hoss friske framfar en watnet, annor salte hoss, för sin starckhet skull ha the ross. Så mycket krigzfälck hölt här wagt, ej tår esten hijt medh sin makt.	370
Ingen sköter hwadan thet blås, för sigh har Wplandh et fast läs.	375
<hr/>	
Inne om the twengar i ro hade och lust kiöpmän att bo, mädan then wäl belägen war och en skön hamn then holme har.	390
Tå Byrger Jerl hörde thär af, här till gerna samptycke gaf, och lät then högh iemnan göra om then iagh monne förr röra. Tårgh gatur och grenner afmätt blef medh flijt på then samma slätt. Hws wedh hws mäst af sten bygges, fremmande och thär bo, hygges. Dock hende them icke then nådh, the borgmästare äller råd	395
	400

- blefuo, wtan swenske alla
 monne jerlen här till kalla.
 Så bygdes en stadzkyrkia skön
 thär i fälket skall ha sin bön.
 405 Af sanchte Niclas hon nampn fick.
 I lagen görs them sedan skick.
 Fursten gaf staden Byreckös rätt
 som thär i dagh bruckz än all slätt.
 Stocholm först icke större war
 410 än thet i wår tidh nampnet har
 mellan murar, thet fast landh på
 bygdes, men thet andra eij så,
 thär medh staden blef större giordt.
 På pålar, som iagh hafuer sport
 415 ähr alt bygt hwadh nedan före
 till fem stadzens bringkar höre.
 Dock har byn eij thär af nampn fått
 Stocholm, at sompt af honom stått
 pålar har på, såsom en part
 420 hafua skrefuet medh ingen art,
 wtan saken här om sigh så
 hafuer som iagh tigh lät förstå.

- Byrger Jerl thär näst så lagar
 medan then staden behagar,
 425 at han Swergis hufwdstadh blef,
 honom sköna frijheter skref.
 Till sköldemerke then by gaf
 ansiktet sanchte Erick af,
 som war Swergis rijkes patron,
 430 medh långt hår, thet har en gulkron.
 På sex städer i Wpland lagt
 the Stocholms bror skola wedh makt
 hålla, äller skola böta
 om the låta them förröta.
 435 Stocholms inbyggjare än mehr
 af then fursten till willia sker;
 af norre tårnet ett fast slätt
 401 bygger, för fiendernas skätt,

- som sigh består, thär till han tar
kyrkian, som nästa holmen har, 440
och war then herren icke sehn
byggia thär en spetal igen,
then han och hans son begåfuer
för Gudz skull, eij medh små håfuer.
På thenna tidh och annat sin 445
man och qwinna gåfuo thär ihn
medh löst och fast som the ätte,
thet hws ty rijkt blifua måtte.
Systrar och bröder thär alla
som i klåster sker, sigh kalla. 450
I åtskilt rum ha the siuka ro
helbrögt folck och i annat bo,
hustru och man i syndrat sängh,
then som will har pijga och drängh,
Gudh tiäna till dödzt wtan qwal 455
i thenna riddare spetal,
then i Rom till sachin lijk
dock på inkomst icke så rijkt.
Helge Andes hus thet nampn har
så heter siukestufuo hwar. 460
Ön thär huset står nämns här af
Helgansholman, sigh nampnet gaf.
Then hálma mehr än nu war stor,
mången bārgare och thär bor.
I förstone malmarna på, 465
hälst södermalm, thär bodde få;
norre förstadh har ingen knut
om Brunkeberget wāster ut,
men på andre sijdan öster,
thär byggia mången man löster. 470
Sancht Jacobs kyrkia alla the
wpsatte så skön man will se.
Från thenna by långt utheföre
monne öfuerheten göre
för spetalst folck en wāningh skön; 475
then henne stijktar får Gudz lön.

Icke långt thetta hws ifrå
 bodde heremiter eij få,
 wnder berget i kula en,
 480 thär solen icke på them sken,
 hwilken blef medh tiden öde
 när the wåro alla döde.
 Röfuare intogo henne,
 them männe kungen wpbrenne
 485 och kastade kulan igen;
 eij sker sedan thär någrom mehn.
 Södremalm medh fålek togh och till,
 hwilket egen kyrkia ha will,
 och hos öfuerheten så dref,
 490 Magdalene kyrkia thär blef
 funderat en lustigh ort på.
 Skön kyrkiogårdh till henne lå.
 Hädan in i staden igen
 läsare, kom medh migh eij sehn!
 495 Thär östan till ey långt bron frå
 bygdes et klåster i en wrå.
 Johanniter må tu weta
 the munckar som thär bo heta,
 af samma ården och lära,
 500 som Eskilstuns munckar ära,
 pelgriner och siuka sköta,
 thär medh sina synder böta.
 Thäs förutan i thenna by
 stijktades många gjillen ny;
 505 hwart handwerck sitt eget hade
 och ålderman wtan skade.
 Sancte Gertrus tå förnämst war
 och gement för bårgare hwar.
 För kiöpmän och kiöpswenner mäst
 510 the ha sitt capell och sin präst,
 sin egen skrå och så stort låf
 at thet heter kungh Artus håf.
 Bröderna hwar dagh wtan rop
 kommo thär wenligan i hop,
 515 om sin köpenskap rådslogo

icke hwar annan bedrogo
 förlijka trätor, stijlla kijf,
 hwar är säker thär på sitt lif,
 och mångt beslutz tå giftermål
 mädan sigh medh en godh ölskål 520
 förlusta, och alt lijka sker
 som man på juncker-håfvæt sehr,
 hos dansker herrar i tidh wår.
 I hwar hönestad thet än står,
 men i Stocholm på thenna dagh 525
 ähr tysk kyrkia thär medh behagh.

Thenna här gillestufuan näst
 war ibland alle andre bäst
 som nu gref Swantes hws heter,
 napt man en sådan wpleter. 530
 Thär i bodde änckior rijke,
 som ey mehr hade lust fijke
 efter wärlden, äncklingar boo
 i näste hws thär hos medh roo.
 Hwar person thär efter sin dödh 535
 alt hwadh han ätte blifua bödh.
 Siela gijlet strax brede wedh
 blef och bygt, efter gammel sedh,
 hades thär fattiga i badh
 twettades och kläddes på radh, 540
 i ren skiorto, strumpor och skor
 sampt andra kläder, ty hwar tror
 thet wara sielen till lijsa,
 för hwilken the thet bewijsa.
 Näst hos gyllestufuan then grän 545
 Sielegatan för then skull än
 kallas, men sielfua huset ij
 ähr på thenna stundh dryckerij.
 Jungfru Marie bröderskap
 tager wedh när thenna redskap, 550
 ej mindre än the andra rijkt,
 som Sanchte Gertrus gijle slijkt,
 för bröllop skull håls thet wedh makt

och bröderskapet alt bårt lagt
 555 på åtskilt tidh i många åhr
 thet förtalt åhr, sitt wrsprungh får.
 Tiden hafuer medh sikh then lagh,
 han gör ej alt wppå en dagh.

Danske kungen har befalt,
 560 Erick, öfver hans rijke alt
 skulle brukas i köpstadh hwar
 en sådan rätt som Byrckös war.
 Thet samma gör then Norske kungh,
 i Skondön åhr then lagh ej tungh.

565 Måns Ladulås i Swerge tå
 regeradhe, mot honom stå
 the mäktiga fälkungar hårt,
 sadhe, wij welom standet wårt
 förswara; till lijten fromma
 570 monne thetta kijf them komma.
 I Skara fångades medh list,
 lifuet ha the i Stocholm mist
 för then träta och wpror skull,
 thär sammeståds læggies [i] mull.

575 När all ändat war then willa
 och riket war blefuet stijlla,
 höls i Stocholm herredagh längh.
 Sedan drogh kungen wt medh bångh
 på Norremalm, som iagh har sport,
 580 thär afmätte en lägligh ort
 för thet klåster, som heter nu
 Sanchte Claras, större än tu;
 och när han sielf medh härligh prakt
 then första stenen hade lagt,

585 höll thär panket, then rände dust,
 bland herrarna, som hade lust.
 Kung Måns sin son till riddar slår,
 hertigh Byrgar, och sedan får
 swerdet honom, som medh sin han
 590 till rijddar gör fyretij man,
 hertigh Albrecht af Brunswijck först.

Medh gått wijn släcks the herrars törst.
 Häfuet medh präl tädan hem drogh,
 mestaren bygningen på togh,
 som på kort tidh färdigh blifuer. 595
 Kungen sin dätter thär ingifver,
 Rechissa, hwilken siu åhr war,
 tå hon blef äldre sitt giort har
 hon löfte Gudh medh heligh edh,
 efter som åhr i klåstren sedh, 600
 hwilken och i sin ålderdom,
 till Abbedisse-kall thär kom;
 på sijsta doo fröijken af soot,
 till hwilken wiste ingen booth.
 Medh thet klåstret lät sig nöija 605
 kungh Måns icke, medh annat drögia
 han will ej länger; Kädiaskår
 till sådant klåster ärnat åhr,
 för Bernardiner munchar hälst.
 han menar sin siäl blijr så frälst, 610
 hwilket för then sak skull tags på.
 I bygningh thet ej länge stå
 monne, förr än thet färdigt blef.
 När kungen sitt testament skref,
 wtwalde han thär i sin graf, 615
 dyr prydingh och till kyrkian gaf;
 tå han lifuet endat hade
 thär honom i graf man lade.
 Hertigh Erik ej medh så stor art,
 efter kort tidh, begrafven wart 620
 i samma klåster, Waldmars son,
 som blef satter från Swerges thron,
 war han, ijlla lyckans terningh
 för honom låp, för sin fars gerningh
 i Stocholms torn som fänge satt, 625
 thär bödh han och världen godh natt.
 Kungh Månses son än bättre gick,
 Byrger, som efter sin far fick
 rikket, och wti Stocholms by
 höll sit bröllop med ståt och gny, 630

- medh kungens dätter af Danmarck,
 Mereta, som tömde hans arck.
 Brudgumen war sin bror så blidh
 Hertigh Erik, på samma tidh
 635 honom till riddare han slogh.
 Än mehr lyckan ått kungen logh.
 Medh sin gemål får han en son
 Magnus het, som till Swergis thron
 wtualdes efter åhren try,
 640 på en rycksdagh i samma by.
 Kungh Byrger tå riket delte
 medh bröderna, ingom felte
 något, marsken stodh alt före,
 Torchil, som nu monne göre
 645 sitt bröllop, och ifrån thet hâf
 förgäfues badh han om orlof.
 Han kom sedan i onåde
 och endock för honom både
 många, lijkaväl för sin brist
 650 på Södremalm hafuer han mist
 sitt lif, och lades i iordh thär.
 Tädan Marskens lijk förflyt ähr
 till Kädieskärs kläster medh prakt,
 i munkarnes capitel lagt.
 655 Här af må hwar wijs man lära
 att fäfengh ähr wärldens ähra!

- Försterna till fånga togo
 strax kungen, för Stocholm drogo
 thär näst, hwilket the medh makt sin
 660 något ther efter fingo ihn.
 Thet föll på hertigh Waldmars del,
 tå förlijekt war alt bland them fel.
 Then förlijekningh ej länge står,
 till fångar sina bröder får
 665 kungen, och war thär till ej sehn,
 bödh till taga Stocholm igen.
 Thet lyckades honom ej wäl,

ty swältes försterna ihäl.
 I Stocholm monne både två
 i stadzkyrkian begrafningh få. 670
 Fru Ingeborgh war sin så hull
 herre, hon för Waldmars siäl skull
 then fast herlige stakan gaf,
 som i vår tidh står på hans graf,
 för wtan annat dyrbart mehr; 675
 medh hertigh Erikz förändringh sker
 lijck, som till Wpsala flyt blef;
 hans gemål thenna sak så dref.
 Och för sina farbröders dödh
 kom Magnus Byrgers son i nödh. 680
 Rådet honom thär om skull gaf,
 endock han wiste thär ej af.
 På helgans holmen för thet kiif
 miste fursten sit unga lif,
 begroftz i klostret, wtan ros, 685
 Måns Ladulås sin farfar hos.

Jahan Bruncke mehra skull har,
 medh rätta han ty wärre far,
 på berget then herren hades,
 thär på stegel och iwl lades, 690
 medh sina stalbröder alla,
 thär af åsen sedan kalla
 Brunckeberg, här till hwar swenzk man,
 så iagh i vår krönika fan.
 Måns, hertigh Ericks son, råder 695
 för riket medh föga nåder;
 mädan hans regement på stodh
 Stocholms stadh war han lijtet godh,
 orätwist medh honom lager, 700
 then sköna frijhet bårtager,
 som the förre kungar hade
 gifvet, och gör ty Stockholm skade.
 Mehra staden tå och misgick,
 större af eld han skada fick,

- 705 när then i siutijo sex år
 stått hade färdigh, om en vår
 han och slättet bran i röter;
 sent fick Stocholm thär på böter,
 hwar håller på byggia medh flijt.
- 710 Medh dråtningh Blancka kommer tijth
 kungh Måns, tå han half rede war,
 medh henne thär sin kröningh har,
 och höll et swåra herligt håf.
 På samma tidh, Gudi till låf,
- 715 som honom efter sin fars dödh
 hade hulpet wtur all nödh,
 och satt på Swergis rijkes thron,
 nu och begåfuadh med thes kron.
 Stadzens södre torn et han gaf
- 720 till klåster plass, hans rådth thär af
 och wiste, till bygningen bär
 hwar hiälp, när klåstret färdigt ähr,
 swartmunckom thet lefrerar han,
 skönare hws ingen tå fan,
- 725 then ården sin föda tiggger.
 I kyrkian begrafuen ligger
 blandh andre många, en man lärddh,
 som för sin dygd war ähra wärdh,
 mester Mathias nämndh han war,
- 730 och ähr sancht Brijtas skrefte far.
 Af en gammal bok iagh spordhe
 han efter sin dödh teckn giorde.
 I then samma las iagh och så,
 ett skönt crucifix männe stå
- 735 i kyrkian, som sades göra
 wnder, tå fälket thet höra
 fick, mången pelegrim drogh tijt,
 thär om hiälp beder Gudh med flijt;
 ej få draga medh helsan hem,
- 740 aldrigh war sjuckdomen så slem.
 Helge lösen för then skull alla
 som tijt wandra, honom kalla.

Kungh Erick war bewägen mehr
 Stocholm, som iagh af hans bref sehr,
 än faderen, Måns Smek han ähr, 745
 thet strängia decret witne bär,
 som han mot alla them giorde,
 hwilka wäld tilfoga torde
 bärgmestare, eller hans rådh,
 then skulle straffas wtan nådh 750
 för then gerningh och sådan mehr,
 som mot kungh Månses willia sker;
 honom och hans Blancka förtröt
 sonen, ty kort tidh lifuet nöt,
 then moderen medh sin hand förgaf, 755
 faderen wiste och thär af.
 Sedan styrde eij wtan meen
 kungh Måns Swergis rijke, allen.
 Efter han war på Wisby wredh
 gör han then stad et ondt snedh; 760
 danske konungen han wtgör,
 som then herlige by förstör.
 Åt Wisbys wndergång Stocholm logh,
 som mehr i handelen tiltogh
 än thet förr någon tidh har giort, 765
 all handelen tijt wendes fort.
 Kungh Albrecht thär på mycket dref,
 som efter sin morbror kungh blef,
 hwilken han tager till fånga,
 kungh Måns Smek manne så gånga, 770
 på Stocholms slätt siu åhr sitter,
 syster sonen så fånga gitter.

När kungh Albrecht fåt rikket ihn
 och styrer thet efter sitt sin,
 mehr än som efter Swerges lagh, 775
 i Stocholm efter sitt behagh
 stijcktar han byrkerätten mott
 sompt medh godh ordh och sompt medh hot.
 The skola hafva wtan nådh

- 780 half parten tyskar i sitt råd, h, i andra städer sammalundh, hwilket war mot byrkrättens grundh, och kom sådant icke på gångh öfuer riket wtan stort twångh,
- 785 och wart insatt af en man klok strax wti städernes laghbok, och står thär än i thenna dagh, endock förendradt är then lagh. Wijdare, såsom migh ähr sagt,
- 790 war i kungh Albrechtz tidh wedh makt then helge Grafs gille och hws, kårsmesse dagh tändz thär mångt lius; på then högtidh hwar man inslap, som ej war af thet bröderskap.
- 795 Än mehra för migh en sade: ofta Stocholm stadh belade norske kungh Håkon medh sin häär, lös will ha sin her far kär, så mycket wträttar en gångh,
- 800 han fick honom af fängzleus twångh, som medh tolf tusen lödige marck sikh ranssoner, wtur sin arck togh Måns thet sylf, och sedan kom i Norge på et stort trask om.
-
- 805 Wnder kungh Albrecht står i flor hwar tysk köpman i Stocholm bor, hwilka blifua giruga så, efter the swenskes wälferdh stå, sökte tilfalle på alt sätt
- 810 om godz och lif komma them slätt, först på them förde misstanckar, som mäst tå i riket wanckar, för kungh Oluf i Norge skull, sade them vara honom hull,
- 815 och åstundan sikh till herre. Endock the talde fast wärre

lijkwäl kungen ingalunde
 på sin sijda komma kunde. 323
 Så hialp Gudh the swenske then gångh
 whr olyckans beredde twångh. 820
 Men henne ej wndwijka kan
 her Carl Nielson, en ridders man.
 Medh her Bo Jonson till rätta
 gick han om en swåra träta. 008
 Så hårt bran them mällan thet kijf, 825
 her Carl war ej säker sitt lif,
 till Gråmunckeholms kyrkia flyr,
 her Bo ej för then frijhet skyr, 258
 så groft sin wederpart hatar,
 som i högh altaret fatar, 830
 af hörnet hugg stycke lijkwäl,
 och sedan her Carl thår ihäl
 sampt i så många stycken små 073
 som stenar här honom läggz på.
 Hos wenstre sijdan iagh then sågh 835
 om altaret, thår her Carl lågh,
 många stycken thår feltes ij.
 Lijtet the dödes ackta wij 378
 monumenter, napt wij wela
 en skall så medh wår graf spela. 840
 Till sådan skam rätt orsak är
 gammal häfd ingen hafuer kär,
 och ingen thår efter frågar, 082
 äller thår på någet wågar,
 i oförfarenhet wandra 845
 ena åhret från det andra.
 Will tu här efter blifua klok,
 läs sådan som thenna åhr bok. 226

Kungh Albrecht regerar här till,
 then lyckan ej länger ha will, 850
 drotningh Margret togh honom fatt, 023
 mehr än siu åhr han fången satt.
 Medler tidh the i Stocholm boo

- honom wåro allena tro,
 855 staden the från allan fara
 mot swenska och danska förswara,
 the wåro tyskar, för then skull
 ähre then orätwijsa kungh hull.
 The Höns-städer, mäst Mekelborgh,
 860 hulpe Stocholm wti all sårgh
 medh krigzfålk, wärrior och all spijs.
 Skondiskt folek war gifuet till prijs
 sjöröfuarom, som siön inhade,
 af them få swenske mäst skade.
 865 Fetalie bröder the sigh kalla,
 at the Stocholm nödtårft alla
 tilförde, och medh rof och brandh
 skade Swerge till watn och landh.
 För tyskom hafua mindre roo
 870 the swenske som i Stocholm boo.
 Mot them wpuäckz thet gamla kijf,
 och ståss them efter godz och lif.
 Fienden med orätt sade,
 the stämplingh mot kungen hade,
 875 och höllo på dråtningens sijda,
 the mycket ondt för then sak lijda.
 Hundrade sjuttijo tyska
 the swenske mäst hwar dagh tryska.
 Sigh Hättebröder kalla the,
 880 på kungens bästa skall hwar se
 och sin emellan edzswårne,
 whr Mekelbårgh alla bårne.
 The blefuo tusen starck framdeles,
 onsko och list them eij feles,
 885 the förnemste swenske fatt togo,
 skåcketals them i fängzle drogo,
 taga bårt alt hwad the åga
 och medh träsåger them plåga,
 medh annat grymt tillijka truga,
 890 the skola på sigh sielfue liuga.
 Ingen last medh them the skalkar få,
 till rådz medh hwar annan ty gå,

besluta them alla förgöra,
 om natte tidh them wtföra
 på Keplingen wtan all lius, 895
 thär stodh allen ett gammalt hws,
 thär i stengias the såsom får,
 dock wärre them här efter går,
 i båradhe håll them twinga
 tri af sina fingrar stinga, 900
 en träpluck slås hoss finger hwar,
 tänck huru ijlla fingren far!
 och när the wåro bundna så
 stackz elden thet råtna hws på.
 Alla oskyldigt wprunne, 905
 hwadh theras wener af them funne,
 så wäl hufuudhskallar som lägg,
 insluta i stadzkyrkians wägg
 hemligen wedh sacristians dör
 i en trätrumma, som sigh bör. 910
 Bräderna eij mycket höllo,
 i kungh Jahans tidh utföllo,
 många män och sedan sågo
 at förnemde been thär lågo.
 En klock man wiste thet allen, 915
 migh sadet wara the mäns been.

Sancht Niels bisp i Linköpingh war,
 om thenna last han ijfver bar
 och i sin bön, fast ijlla, badh
 ty för then ganska Stocholms stadh, 920
 önsker på Stocholms bro medh rop,
 om tu Stocholms barn gáfwes i hop
 them skulle ej till endan wäl gå,
 thet sker mäst som han monne spå.
 Hwar wijs, som icke will på fall, 925
 för thet Gudz straf sigh akta skall!
 Men Stocholms bårgare then tidh på
 thet och all förmaningh försmå,
 wtfalla ofta i Wplandh,

- 930 göra skade medh mordh och brand.
 Nyköpingz by wpbränna the,
 938 Westerås och then särgh monne ske.
 Dock ej alla tyskar logo
 när the hädan frå hemdrogo.
 935 Icke långt från Enköpingz stadh
 hade them så bönder i badh,
 900 them monne lijtet behaga
 oftare efter rof draga.
 Dråtningen och them wndsade
 940 och medh tu läger belade.
 Abraham Brorsson feltöfuerst ähr,
 960 then dråtningh Margret hafuer kär.
 Mekelbårske wåro snara,
 när the hörde Stocholms fara,
 945 medh skep och fålck till hjelp komma,
 thet war staden till stor fromma.
 910 Hertigh Hans dagtingadhe så,
 Stocholm männe stilleständh få,
 dock icke längre än ett ähr,
 950 sedan åter kriget angår.

Then tredie bok om Stocholms stadh.

- Ty medler tidh handlas wäl på
 att kungh Albrecht lös komma må.
 920 Hönsstederna göra sin flijtt
 snart endas måtte thenna splijt,
 955 och Östresjön blifua så ren,
 köpmannen få segla igen.
 The och fursten till then enda
 980 sina legater wtsenda
 till drotningh Margret, som tå war
 960 i Helsingborgh, thär möte har.
 Men förr än saken tages an,
 emellan them och en dansk man

begyntes ett farliget kiff.
 En af legaterne sitt lif
 thär i miste, hwilken war full. 965
 Eij handladt blef mehr för then skull,
 hwar till sitt tädan hemdrager,
 drotningen nytt kriqh tillager. 965
 Tå stilleståndet war wte
 Tyskarna eij längre nute 970
 fredh i Stocholm, som blef belagt
 medh en stäteligh swensk krigzmakt.
 Them belagdom i thenna sårgh
 hielper fursten af Mekelbårgh,
 sender tijt fälck, krut, spijs och gull 975
 mot wijnteren, åtta skep full.
 The framkommo medh swåra nödh;
 förr stupade mången man dödh. 975

För thetta kriqh skull mången qwijder,
 kungen kom lös sent om sijder, 980
 i trij åhr skulle fredh wara,
 frijtt af och till Stocholm fara,
 och när the wåro till enda
 till fenzlet skulle han wenda
 eller medh sylfuer af sin arck 985
 lösatt för sextij tusen marck,
 om han eij will, wtan falskt sken,
 drotningen få Stocholm igen.
 Tijo städer i löfte gå,
 dock war the ras listighet så, 990
 stadh och slått till sig the toghe
 och thär om sedan rådsloge.
 The wille sylfret wtgifua,
 wedh Stocholm och rijket blifua,
 thet the tro sigh och kunna få. 995
 När the månne annat forstå,
 gingo the på bättre rådslagh,
 byn gåfuo wp Sanct Michels dagh.
 Drotningen togh tå staden an,

- 1000 så kom kungen från Swergis land.
 Thär efter war lyckan en tidh
 Stocholms bärgare något blidh.
 Tå förledne wåro åtta åhr
 staden af wådeld skada får,
- 1005 af honom han mäst all wpbran,
 thär till halft annat tusen man.
 Flere menniskior samma stundh
 suncko neder till hafzens grundh,
 medh godz och alt thet the åtte,
- 1010 båtar och skep eij förmätte
 så mycket bära, som bars ihn,
 thär till kom hastigh storm och wijn
 fast många skutor nedsänckte,
 mäst qwinfälck och barn fördränckte.
- 1015 The som flydde för eldzens glö
 så måtte the i watnet dö.
 Wppenbara Gudz straff thet war.
 Swartmuncka klåstret ijlla far
 af thenna brandh och sammalundh
- 1020 thet bygz alt wp sedan af grundh,
 men aldrigh then skada förwan,
 som på böker gjorde then bran.
 Eij fans så herligt liberij,
 som thetta klåstret war wthi.
- 1025 Gråmuncka klåstret bättre gick,
 thet eij skada af elden fick.
 Medh androm thär i war en bror
 och i then helge skreft lector,
 begåfuader medh mycket wet,
- 1030 hwilken Jacob Hakenson het,
 högchoret af sitt arf let han
 medh bly teckia, som en from man.

Medh erchbispen går till rätta
 Stocholms rådet om en trätta,

1035 han wtan thes samtyckie will
 thär settia skolemestar till,

- på sijstone saken wijner
och witne i Lybech finner. 1701
- Thet war bispen sielfuer thär,
hwilken sådant witne bär, 1040
och sadhe, i min wnge år
jagh Stocholms schole förestår,
erchbispen har migh thär till giort
och rådet thär om intet sport.
- Ty blef sedan mång år thär wedh, 1045
medh trons förandringh kom ny sedh.
Åhret efter åter igen
gör wädeldh Stocholms stadh stort mehn,
dock i gammal skreft iagh finner
eij nu så mycket som förr brinner, 1050
then mästa skade, som han dref,
war att documenter och bref
alla stadzens wpbrunno tå,
thet sköna rådhuset också.
- Aldrigh then skada förwinnes; 1055
hwadh af then hefd igen finnes
har iagh medh långh flijt efter sport,
Stocholm icke ringa gagn giort
medh thenne bok, som alt i står,
hwem wet om iagh någon tack får. 1060
-
- Then helge Matthias segz af,
som hos swartmunckom har sin graf,
at Gudh then mannen war så blidh 1065
teckn görs hos henne thenna tidh,
som en gammal bok wtijsar,
och Gudh thär före fast prijsar.
Hon förtällier oss än mehra,
i Stocholm monne grassera 1070
then grufueliga pesten tå,
thär af dogo stora och små.
Gudh oss alla för then fare
och all annan wäl beware!
Drotningh Margreta thet så dref 1075

- Erch af Pomerén här kung h blef
 1075 efter sin modersysters dödh.
 Af gunst till Stocholm han förbödh
 i olagligh hamn köpsluga
 och tijt medh warur draga,
 them wndseger med swåra hoot,
 1080 som dierfues göra här emot.
 Franciscaner ha och behagh
 till Stocholm, för then skull landagh
 thär höllo, af Skondön hela
 skulle thär ingen munck fela,
 1085 som hade ordens wegna på
 thet han wille låta förstå.
 The lärdeste brör tijt komma
 then hela orden till fromma,
 thär disputeras medh stort rop,
 1090 aldriqh iagh sågh flere ihop.
-
- Kung h Erick hafuer en ondh sedh,
 ingen låfuen han blifuer wedh,
 håller swenskom ingen lagh,
 hwilket war them eij till behagh.
 1095 Ty wällia the sigh en förman,
 Engelbrecht Engelbrechtson het han,
 som råder på all skada bot
 och tyrannen setter sigh mot,
 intager all Wplands fäste,
 1100 Stocholm stadh han thärnäst gäste.
 Hans Kröpelin ståthåller war,
 som gått lofordh hos allom har,
 han så medh Engelbrecht begick
 på kårt tidh han stillestånd fick,
 1105 och medler tidh kungen råder
 Swergis rijke styra medh nåder,
 men han skötte thär intet om,
 medh stor krigz macht till Stocholm kom.
 Engelbrecht war ty icke sen,
 1110 medh almogen kom tijt igen,

belägrar byn på sijder tre,
 thet giorde kungen swåra we,
 för then skull efter sitt behagh
 gör medh Engelbrecht falskt fördragh.
 Strax thår efter Engelbrecht spör 1115
 at konungen thår emot gör,
 fått Stocholms slått en dansk i han
 och thår till fem hundrade man,
 medh skep sedan till Danmark drog.
 Engelbrecht intet här åt logh, 1120
 som rijckzens rådh thår om sade,
 sådant beslut medh them hade,
 draga för staden i en hop,
 sigh inlåta, hålla an medh rop.
 Tyske bårgemestare två 1125
 wtkommo, sade thet ej ske må.
 Engelbrecht åhr ty icke sen,
 i halsen fatar af them en,
 marschalken griper then andra,
 medh mackt in för porten wandra. 1130
 The danske skuto rådet på,
 swenske bårgare thet försmå,
 hwilka storma medh anskrij stort
 innan till ått then norre port,
 ryckzens herrar så inlåta. 1135
 Thet monne danskom ej båta,
 hwilka medh hast ått slåttet fly,
 swenskom tillhanda gick then by,
 på fem sijder belegs then bårgh,
 och giordes them danskom stor sårgh 1140
 till thes the henne wpgifua,
 wille the wedh lifuet blifua.

Medan thetta kriget påstår
 staden sköna frijheter får
 af rijckzens rådh, alt för then skull 1145
 at the skola hwar annan hull
 och i ewigt förbundh wara,
 ej åtskillias mehr i fara.

- Förste priuilegier war thenna
 1150 sedan the gamla monne wpbrenna,
 som Stocholms stadh bekom igen,
 efter han på sin bref ledh men.
 Kungar och regenter ha mäst
 hwar som efterkom them stadfast,
 1155 somma minskat, somma föröckt,
 och thär medh Stocholms bästa sökt,
 som preflegie boken förmår.
 Eij mehr iagh här i skrifua får,
 men Erick Puke iagh eij må
 1160 i thenna bok platt förbij gå,
 som war en fast modiger helt,
 så wäl till siös, såsom till felt.
 Han fick then dödh, han eij war werdh,
 halshuggen medh ett bödel swerdh;
 1165 i Stocholm på thet stora torgh
 hende then herren thenna sårgh.
 Drotzet och marsken, som iagh har sport,
 för afuundh skull hafua thet giort;
 i Wastena klåster han wart
 1170 begrafuen medh proces och art.
 Eij longt efter på Stocholms hws
 hölt marsken sitt bröllop medh brus,
 i thet panket stor fröjd wanckar.
 Stocholms köpmen ha bättre tanckar,
 1175 the som i Dansken(!) handla mäst,
 Conrodh Rogge war blan them bäst,
 hos carmeliter thär begå,
 the norr i kyrkian byggia må
 sanchte Erickz capel och koor,
 1180 till prydingh gafz tijt gåfua stor
 och en altare tafla fin,
 af röda gullet hon fast skjijn.
 Sanchte Erickz belet thär i står,
 hwar Stocholms bångare thär går
 1185 till kyrkia, om han wte do,
 fick thär sin begrafningh medh ro.

- I Stocholm hema åhret näst
kommer till staden mången gäst,
fattigh och rijk, leek så och lerdh,
hwar blef wnfåd efter sitt werdh. 1190
- Tijt wåro alla i sender
medh bref stemda rijkszens stender.
På norremalm höls herredagh
och stijktades mången godh lagh,
thär sanchte Jacobs kyrkia hos, 1195
i andeligh rätt har then ros,
wedh lagbokz endan iagh then fan,
thär tu och henne läsa kan.
Erick war eij mehr Swergis kungh,
honom blef lyckan swåra tungh, 1200
han åhr af then ijlla swijken,
bårt kiört af thessa trij rijken.
Christof af Beijeren then het,
som lyckan Swergis scepter leet.
Stocholm togh honom an medh prål, 1205
mångt spectakel och pipors skral
tå sees och hörs, men aldramäst
thär rendes dust med mångh skön häst,
af stoftet war ty mycket damp,
danske mana swenske till kamp. 1210
Af the Rantzour war en keek,
en munck giorde honom till geck,
whr swartmuncka klåster then kom,
af herrarna beden thär om,
en ryttare haden warit, 1215
ofta till sådan kamp farit,
på senaste fått annat sin,
sigh gifuet thär i klåstret in.
Medh häst och harnisk pryddes han,
som han wåre en riddarsman. 1220
Strax muncken med praect okender
på tårnerings banan render,
medh then man har Rantzouen lust
en gångh eller två renna dust.
Andre danske skrytte och så, 1225

- medh them monne intet wäl gå.
 Muncken tilrende som ähr seder,
 hwar efter annan stöter neder,
 the lågo thär med mycken skam,
 1230 när ingen dansk tordes mehr fram,
 för allom stålhatten af tar,
 när fälket sågo hvem then var,
 blef af skratlöije så stort gny
 at thet hördes kringh om then by,
 1235 för tröthet skull muncken ej logh,
 men hästen han med spåren togh
 och sitt kläster sigh skyndar ått;
 qwar på banan war intet grått.

- Kungen stelte sigh mekta blidh
 1240 mot Stocholms rådih efter then högtidh;
 then frijhet, som ryckzens rådih gaf
 för siu ähr, och iagh sade af,
 stadfester han; en annan dagh
 förändrar något stadzens lagh,
 1245 dock alt samman efter thet sätt,
 som kungh Albrecht gör förr ej rätt,
 och alt them tyskom till willia
 them från swenskom will åtskillia;
 sedan bekräfter han thet bref
 1250 som hans morbror, Erck, staden skref,
 tå han olaga hamn förbödh.
 Näste ähr kom Stocholm i nödh,
 then tredie del af staden bran.
 Eij långt efter samma nödh fan
 1255 sanct Clara kläster, thet i grund brinner,
 och then skada sent förwinner.
 När kungh Christopher döder war,
 wedh rijket her Carl Knutson tar,
 i Stocholm till kungh waldes han,
 1260 thär ått gläddes hwar swensker man.
 Förr än thet kom till thetta wal,
 wåro rijckzens herrar i qwal,

stadzens priuilegier tå
 samtyckia the, stora och små.
 Kungen lät ej thär wedh blifua, 1265
 befaller man skall wtgifua
 pålepenningar och brotull,
 och sådant alt för then skull
 bron och bomen thär medh wed makt
 hållas skåla, så ähr hans ackt. 1270
 Af samma konungh mycket mehr
 Stocholms köpmän till willia sker;
 all then frijhet, gammal och ny,
 som gifuen wåre Stocholms by
 af framfarne kungh och förste hwar 1275
 och then rijckzens rådth wtdelt har,
 medh bref hafuer han sin stadfäst,
 som thet någon tidh kan ske bäst.
 Tå befåhlt ähr, hwem som will
 byggia, gifuer han låf thär till 1280
 i byn och på malm, hwar thet ähr,
 dock ej stadzbygningar förnär.
 Stadenom tomtören thär af
 för krigz skada och kungen gaf.
 Thär före han och ähr wårdh låf 1285
 han så stor fredh thet köpmäns håf
 wnte, som gyllestufuan kalla wij,
 af hwem thär slogz munslagh wthi,
 then skulle böta af sin arck
 wtan nådh fyrotije marck. 1290

Stocholms borgare för then skull
 hwar och en war konungh Carl hwll.
 Erchbiskop Jöns ähr icke så,
 han monne thet swåra försmå
 at faderen från rijket trängd war, 1295
 till Carl han hemligt agg ty bar,
 som på senaste så wtbrast
 at bispen landet medh en hast
 mot kungen reste, Strengenes wedh

- 1300 lägger han sin fiende nedh.
Efter kungen för Stocholm drogh,
tu läger han för staden slogh.
Tå kungen icke kan then by
längre förswara, tådan fly
- 1305 medh skep till dansken monne han.
Erchbiskopen slått och stadh wan,
gaf inbyggjarom mehr frijhet
än någon tidh förra är sket;
thär näst han saken så begick
- 1310 at danske kungen Swerge fick.
Christiern i Stocholm tags först an,
thär war församlat mongen man,
mäst af swartmunckom icke få,
som höllo thär capitlum tå.
- 1315 Leek och lärddh mot honom gingo,
och medh prål och sångh wnfingo.
Mycket wäl then frijhet lyder,
medh hwilken han staden pryder,
men wådheld medh byn ijlla far,
- 1320 thet myckna folck then wället har;
hela byn lijder thet elsmen,
för wtan kyrckiorna allen,
the blefuo frälste medh stor nödh
från then grymma loga och glödh.
-
- 1325 Medlijdande har kungen ty
för then bran skull medh Stocholms by,
wnner thäs köpmän handla mäder
så frijt som alla wpstäder,
i Dalar och kåperberget wedh,
- 1330 dock the ej förr haft ha then sedh.
Han förbiuder och samma sijn
skepa godz wt äller ihn
i Östhammar och Hernösandh
och i hwar olagliga strandh,
- 1335 efter thet bewisliget ähr
wara Stocholms köpmän förnär.

För kungh Carls skatt skull samma gångh
 wåro swartmunckarna i twångh,
 kungen sade sigh hafua drömt
 at the hade hans ägor gömt, 1340
 the skulle them nu bära fram
 äller få wist skada och skam.
 Munckarna ty icke drögde
 wtan then skatten rögde,
 hwilken i siu stora kramfat 1345
 all näpligen liggia gat.
 Åt honom war kungen gladh,
 medh hast till Danmarck föra badh,
 och hwad han mehr kan få i hop
 sender och tijt, för wtan rop. 1350
 Dock hijt från Hälsten lijtet kom
 och Danmarck, hans pungh hwart åhr tom;
 medh rätta ty honom alla
 här Båtenlös Taska kalla.

Åhret efter sprijdz ryckte wt, 1355
 kungh Carl hastar till Swergis knut
 medh stor krigzmackt i thetta sin,
 och will tagan från Juten ihn.
 Strax kung Christiern för then skull
 hwem han tror wara honom hull 1360
 then i fängzle mycket plåger,
 och tager bort hwad then åger;
 ty wåro på then tidh många,
 som monne fast ijlla gångh,
 docter Claus Rytingh bland them war, 1365
 eij wäl med honom juten far.
 Kungh Carls cantzler han warit hadhe
 och alt gått honom tilladhe,
 Stocholms borgmester nu åhr han,
 en wällårdh och forfaren man. 1370
 Erchibispen, som iagh har hört,
 har Claus i thenna olycka fört.
 Lijtet efter Gudh så dref

- thet på honom rätt hemnat blef.
- 1375 Christiern tror han will sigh fördrifua
och sielf Swergis regent blifua,
som han hade konungh Carl giort,
och alreda talade stort.
För then orsak kom han på fall
- 1380 och wart afsatter från sitt kall,
ja fengzlader Stocholms slått på.
Thet monne her Chetel försmå,
som biskop i Linköpingh ähr
och har sitt syskionebarn kär;
- 1385 men mot konungen war han bös,
will hafua erchibispen lös,
när han icke sin willia fick
medh bäggies släckt till råd h gick,
almogen till krigz wpägger,
- 1390 kungen i Stocholm belägger,
som eij längre för lifz fara
tordes på Stocholms bårgh wara,
wtan bemannade slått och stadh
och drogh ått Danmarck medh långh radh,
- 1395 erchibispen medh sigh tijt förde.
När biskop Ketel thet hörde,
konungh Carls rätt han bijfaller,
honom från dansken inkaller,
som strax kom medh en skön krigzhär.
- 1400 Almogen han wälkommen ähr,
hwilken till rådz war icke sehn
her Carl taga till kungh igen.
Stocholms stadh gjorde thet samma,
intager honom medh gamma.
- 1405 Mot Danskom, efter thenna tidh,
och slåttet fördes större strijdh,
hwilket theras förman wpgaf,
som fångar gingo the thär af.
Så fick kungh Carl them in både,
- 1410 medh staden gör han stor nåde,
thes frijhet förbättrar medh skäl.
Biskop Ketel gör icke wäl,

medh danske kungen handlar så
 at erchbispen lös komma må,
 tilseger honom wtan fall, 1415
 han rikket igen wist få skall.
 Tå wart erchibiskopen frij
 och gör mot kungh Carl nyt krigz skrij,
 för Stocholm sikh medh makt lade,
 medh Carls folck mången-stridh hade, 1420
 till thes kungen från stadh och rijke
 måtte annan gångh platt wijke,
 medh Rasborghz län sikh nöija låta.
 Erchbispen monne eij gråta,
 som till Swergis regent satt wart 1425
 och regerar medh ingen art.

Then fierde bok om Stocholms stadh.

Erchibisp Jöns gör all sin flijt
 föra kungh Christiern åter hijt,
 och för then skull at han thet dref,
 från regementet satter blef. 1430
 Erick Axelson kom thär till,
 som konungh Carl igen ha will;
 Iwar Axelson, hans broder,
 war eij mindre kungh Carl goder,
 för thy han war then herres mågh, 1435
 honom husfrun i öran lågh.
 Thetta rådth erchbispen wille
 gerna med sin list förspille,
 thärföre Stocholm belade
 kungh Carls wener mädan budh hade 1440
 efter honom; Jöns eij torde
 thär liggia mehr tå han sporde
 kungen när för handen wara,
 flyttier sitt läger medh fara.
 Stadh och slått snart her Carl tilgick, 1445
 thärnäst thet ganska rijke fick,

- som han ej länge har medh roo,
 wtan kårt efter thär från doo.
 På Stocholms slått hände then dödh,
 1450 i Gråmunckaholm kungen bödh
 sigh begrafua, som sker medh heder,
 såsom ähr medh kungar seder.
 I klåster kyrkian i tidh wår
 hans härliga grafz prydingh står.
- 1455 Kungh Christiern efter Swerge far,
 sedan konungh Carl döder war,
 ingen godh svensk honom ha will,
 men her Sten Sture tages till
 rijckzens regent, kungh Christiern ty
- 1460 medh siuttijo skep Stocholms by
 belegger, theslijkes till landz,
 på Brunckebärget slår han skantz,
 thär af in i staden skiuter,
 ingen thär inne fredh niuter.
- 1465 Then oförsagde helt her Sten
 han ähr i thenna nödh ej sehn,
 1465 tå juten tror sigh wara tryggh,
 med Wplandz folck föll på hans rygg,
 whr staden tillijka alla
- 1470 mot fienden moune falla.
 Then nijonde octobris dagh
 för Stocholm stodh et farligt slagh,
 af svenskom blef tå nederlagt
 mäst then ganske kongh Christierns mæckt,
- 1475 sielf blef han och i strijden såår,
 ett hårt skått i munnen får,
 thär wtur sloges i sender
 tre wtaf hans fremste tänder.
 Tanne- äller Dannewijck, thär
- 1480 sådant sker, rumet nämpt ähr,
 och ähr i wår tidh en spetal.
 The andre danske få mebr qwal,
 af hwilkom föllo thenna gångh,

på watn och landh, tusen fast mångh,
 wnder hwfuudbaneret allen 1485
 fem hundradom hände thet mehn;
 nijo hundrade fängne än
 blefuo danska, mäst adelsmän,
 eij wtan fara the andra
 lefuande ått Danmarck wandra, 1490
 och om helge kårs the sweria
 eij wela mehr Wpland häria.

Qwar blef then segerfulla hop,
 af hiertat tackar Gudh medh rop.
 The som af städerna ähra 1495
 för rådet och her Sten kära
 att the i sitt stadz rådskåla
 half parten af tyskom tåla,
 swergia om eij förändringh sker
 mot fienden icke gå mehr. 1500
 Rådet och her Sten thärföre
 then stadga till intet göre,
 medh sitt strengia bref befalla
 at här efter skola alla
 bärgmestare, rådmän, ochså 1505
 andre stadz förmän, store och små,
 infödde swenske wara hwar,
 medh tyskom så thet enda tar.
 Dock ähr thet icke än i dagh
 wtstruket wtur vår stadz lagh, 1510
 hwilket medh thet första ske bör;
 innan kort tidh thet kungen gör.
 Docter Claus Rytingh, en swensk man,
 Stocholms borgemestar ähr han,
 åhret efter thet danska kiif 1515
 af siukdom miste then sitt lif,
 som han badh medh the sijsta ordh
 hos gråmunckom läggas i iordh.
 Munckarnas qwardian så gick,
 en wärre ändelyckt han fick. 1520

- sina bröders siäl ähr then hull,
the honom hata för then skull,
han them från synder råder
och straffar wtan all nåder,
1525 från odygderna them körde,
the honom för then sak mörde,
hwarföre the ijlla foro,
som i then last skyldiga wåro.
Her Sten Christierns son, som en skref,
1530 och ett mordh i Stocholm bedref,
på hemligh huset i hiel slogh
en bårgare, som ått honom logh.
Ty skedde wpror her Sten mot,
ått klåstret rymde han till fot,
1535 honom wille hielpa wr sårgh
her Sten Stures fru, Ingebårgh.
Bland almogen hon sigh gaf,
om kull stöttes hon en man af
och miste något sin hälsa
1540 tå hon will en annan frälssa.
Rijckzens förståndere her Sten
wart wredh för thet sin hwsfruus mehn,
hwilket en läkiare botar,
her Sten dock Stocholm fast hotar,
1545 och på sensta så tilgifuer
at stadz rådet sigh förskrifuer,
och alla the i Stocholm boo,
alltidh wara then herre tro,
medh honom wåga godz och lif,
1550 sålunda endades thet kijf.
Her Sten sielf hade och en gångh
warit wti swåra stor tuångh,
för then skull, efter sin tros sedh.
Gudh och Sanchte Örian gör edh,
1555 om han af then nödh frälstes wäl,
wtan skada till kråp och siähl,
medh then helge riddars förbön,
wille honom till prijs och lön
låta hans figur så göra,

som han monne then kamp föra 1560
 medh draken; han bönhörder blef.
 Her Sten till Antwerpen skref
 efter then kånstrijkaste man,
 som en i bildsnidingz kånst fan,
 i Stocholm hölt then länge på, 1565
 förr än han thet werck enda må.
 När thet alt sammans ferdigt wart,
 döms thet wara giort medh then art
 at i thet romerske rijke
 skulle ej finnas thes lijke. 1570
 Her Sten acktar ty icke stort
 then bekåstnadh thär på war giort,
 som war större än nagon tror;
 wärcket sätz i Sanct Anna koor,
 hwilken i stadskyrkian bygd war, 1575
 många skådare thet wärck har.

Magdalena kyrkio thet åhr,
 hwilken på södre malmen står,
 af Innocentio påwe
 fick hon en fast annan gáfue, 1580
 nemligen aflat ej ringa.
 Honom monne i Rom tijnga
 Anton Keller en prestman lärddh,
 tå höls han ty wara lof werddh.
 Mädan i then Stocholmske skär 1585
 en grufueligh hwal sedder ähr,
 roskarlom smakade then wäl,
 som slå honom medh list ihiäl,
 i Stocholm säls mäst thenna hwal.
 Nu will iagh hafua annat tal, 1590
 som ähr om sanchte Ercks baner,
 mycken ähra then fana sker,
 som från Wpsal till Stocholm förs
 medh proces, mycken sängh tå hörs.
 I Clara klåster setz hon nedh, 1595
 her Sten tager henne thär wedh,

- medh prål bäran i Stocholms stadh,
 före och efter har längh radh,
 medh wördningh i bykyrkian stegh,
 1600 för sanchte Örians altar negh,
 baneret setter thär wppå.
 Så monne thet ej länge stå,
 förr än her Sten thet med sigh togh
 och ått Finland mot ryssen drogh,
 1605 tror deste wissare sigh må
 segeren thär af fiendom få,
 som han om kesaren hörde,
 Constantino, tå then förde
 mot Masentium kårs baner,
 1610 så håppas medh sancht Erickz sker.
-
- Tå her Sten kom medh hären tijt,
 mellan honom begyns en splijt
 och her Swante, som marskalk war,
 han wredh tädan till Stocholm far,
 1615 thär Sten för rickzens råd h stemmer,
 och honom medh grof ordh skemmer.
 På sijsta blef trättan så änt,
 her Sten måtte thet regement
 wpsedia på rådhuset thär,
 1620 strax fick han från Finland sin häär,
 och ty när han på slättet kom,
 wende han beslutningen om,
 regeringen medh wäld i gen tar,
 han slättet, men rådet byn har.
 1625 Danske kungh, hans hielp beden om,
 medh stor krigzmacht för Stockholm kom.
 Her Sten ähr icke thär ått gladh,
 som nu har ihne slått och stad,
 och hoss sigh icke mehra än
 1630 tijo tussen sine krigzmän;
 dalekarlom för then skull bödh,
 sigh komma till hielp i then nödh,
 af them trettijo tusen man

till Rotebron kommo strax an,
 medh hwilkom her Sten gör anslagh, 1635
 the skola sanchte Michels dagh
 falla an på fiendens rygg,
 som lågh på Brunckeberget trygg;
 af byn wille han tillijka
 slå pån, och honom så swijka. 1640
 Her Sten almogen thet tilskref,
 om then list juten warze blef,
 föl ty natten förr bonden på,
 af then monne han segren få,
 medh hest sedan tillbaka drogh, 1645
 bongens fenickor medh sigh togh.
 Her Sten menar sigh till fromma,
 som sagt war, dalekaren komma,
 faller wt emot middagen,
 mången swensk hält wart tå slagen, 1650
 her Sten sielfuer kom medh nöd åter
 trängdes af bron och blifuer wäter,
 i norre ström en fiskiar from
 honom till hielp i then nödh kom,
 mången stält herre medh sin båt 1655
 till landz hielper, ej wtan gråt.
 Sedan blef trätan förlijekt så,
 at kungh Hans skulle Stocholm få
 och thet swenske rijket hela,
 Finland skulle thär i fela, 1660
 hwilket skulle hafua allen
 wthi sin förläningh her Sten.
 I staden förs kungen thär näst,
 medh hast hålles thet kröninghfast,
 thär i her Sten riddare blef; 1665
 stort fick och Stocholm frijhetz bref.
 Her Christiern, konungh Hanses son,
 samma tidh wäls till Swergis thron.

Så mången swensk herre thär fans
 medh stort pancket plägar kungh Hans, 1670

- när gästebudet ändat war
 medh sina tro män blijdh tal har,
 frågar om them tyckte ej rätt,
 swenske wara på bäste sätt
 1675 plägade? Swarar en them iblan,
 en ondh rådgifuare war han:
 migh tyckes thär i wara fel,
 tå lyckettet war all fröjd och spel
 at bödelen kom ej medh sitt swerdh,
 1680 lönte hwar swensk, som han ähr werdh,
 för thet motståndh giort ähr Ers Nåd.
 Kungen behagar ej thet råd,
 wtan medh hast sigh lagar till
 åt Danmark han hemresa will,
 1685 Stocholms slått en dansk man förtror,
 hwar borgare i staden bor
 på nytt sigh mot kungen förskref,
 thär emot gaf han och sitt bref,
 thäs säkrare sedan drager.
-
- 1690 Danmarck ej länge behagar,
 medh sin husfru war han ej sehn,
 Kirstin, kom till Stocholm igen,
 hwilken i Wpsala krönt wart
 medh tilbörliget prål och art,
 1695 thär från drogh till Stocholm åter.
 Om kungen ingen wäl låter
 thet klagas han har en ondh sedh,
 bref och löften ej blifuer wedh,
 medh ingen rätt tager igen
 1700 förläningarna från her Sten,
 ty syns till wpror lända alt.
 När kungen blef thär om förtalt,
 i Stocholm håller herredagh,
 will alt åter komma i lagh,
 1705 han almogen till sigh hyllar,
 her Sten för wproret skyllar,
 hwilken sigh enskyllade så

hans oskyldighet alla förstå.
 Dock en spått then herre skedde,
 tå han wr stadzkyrkian ledde 1710
 dråtningen, han medh sitt selskap
 then gångh intet på slåttet slap.
 Om her Sten och flere then dagh
 höls i rijckzsalen ondt rådslagh;
 en dansk hop thet rådet wtgaf, 1715
 them skulle slås hufwden af.
 På slåttet war bödelen ty,
 men af mordet gick intet gny,
 kungens narr warnade allen
 thär om her Swante och her Sten. 1720
 Bisp Conradh Rogg war i then sal,
 thär som sades thet onda tal,
 swarar som en ärligh swensk man,
 wedh rutet ägg lijknade han
 her Sten, mädan thet är helt, sade, 1725
 medh sin stanck gör thet eij skade,
 men om någon thet sönder slår,
 odrägelig lucht thär wtgår,
 sålunda wara medh her Sten,
 om han eij rörs, gör han eij mehn. 1730

Till rådz the swenske herrar gå,
 när the kungens wpsått förstå,
 komma till Stocholm annat sihn
 medh siu hundrade krigzmän ihn.
 Af håfmän war her Sten så starck, 1735
 rådz eij för kungen af Danmarck,
 men kungh Hans bär för honom fara,
 här will han eij längre wara,
 sin drotningh medh et tusen man
 qwar på Stocholms slått lefde han 1740
 och drogh till Danmarck i then akt,
 will komma igen medh stor mackt.
 Her Sten drogh förr thenna stadh af
 och stenderna tilkenna gaf

- 1745 hwar then regeringh fast förtröt.
Her Sten medh hwar man så beslöt,
the skulle kungh Hans bårt drifua,
han, som förr, rijckzens förman blifua,
medh danskom hwar krijga löster,
- 1750 her Sten sigh mot them strax röster,
alla fremmande bårt iager,
rijckzens land och slätt intager,
drotningen i Stocholm belade,
medh borgarne så råd hade
- 1755 han slap medh hären i byn ihn,
tå blecknar slätz fälcket om kijn,
hwset wart hårdare belagt,
drotningen har thet i godh aekt.
Mäst plågar danske hungers nödh,
- 1760 mångh hundrade swälta till dödh,
icke längre än et halft åhr
fienden mot the swenske står.
När ingen hielp från Danmarck kom,
wändes alt håppet för them om,
- 1765 drotningh Kirstin slättet wpgaf,
för fångar gingo alla af.
Kungh Hans thär efter dagar få
monne i Stocholms skären nå,
hwilken wende tillbaka brätt,
- 1770 tå han hörde thet war så gått;
han hade fått af her Sten skam,
haden kommet närmare fram;
I Stocholm håls sedan landagh,
alt tingh ställes i bästa lagh,
- 1775 och för thet Stocholm war sigh tro,
gaf her Sten staden samt Åbo
skön rättighet, af gunst och nådh,
thär till samptyckte rijckzens råd,
nemligen hwem i Gefle fans,
- 1780 som medh godz foro wtanlans
i Wlfby eller Öregrundh,
Östhammar, Raumo sammalund,
eij till Stocholm och Åbo by,

then skulle så straffas förty,
från lif och godz skulle han gå. 1785

Mot Stocholm war her Sten from tå,
hwarföre thenna stadh förtröt
rieket honom eij längre nöt,
öfuer hans död mangen man grät,
her Swante Nielson honom lät 1790
förgifua; sådant fåhr then mehn,
som tror sin förlijckte owen.

Her Steens lijck whr Stocholm fördes,
mångh sorgeligh röst tå hördes,
i Mariefredz klåster han blef 1795
begrafuen; her Swante så dref

han rijckzens förståndare wart
och stadfäste medh lijka art
Stocholms frijhet såsom her Sten,
kungH Hanses åhr ingalunda wen, 1800
fegden mot honom ty wåller

her Swante i Stocholm håller
en herredagh och förbundh gör
medh Hönstäderna, som iagh spör,
mot kungen, Hemingh Gadd dref så 1805
medh then oration han har tå.

Och näst efter fölliande åhr,
meden thetta kriget påstår,
en borgare i Stocholm from,
af presterna beden thär om, 1810
förscaffar the pelarna tre,

som wij på södermalmen se,
på Christi pina the lyda,
hör till! iagh will thet wttyda:

Från rådstufuan till then längst står, 1815
så långt Christ wnder kårset går,
thet han från Pilati hws bär,
the andra, som staden stå när,
betyda, huru ofta wist
och långt från föl medh kårset Christ. 1820

Wthuggen ähr hwar pelar så
 at tu thär af alt fata må.
 I gamble tiden war then skick,
 folcket i proces thär wt gick,
 1825 ett skönt altare thär bygz för hwar,
 thär presten sin bön till Gudh har.

Jagh will nu låta tigh höra
 hwadh buller swartmunckar göra,
 som af predika stolen spä,
 1830 huru Stocholm skall snart förgå,
 nemligen siuncka nedh i grundh,
 för folcket nemde dagh och stundh,
 på hwilka thet teckn ske skulle;
 om skonsmål alla på knä fulle,
 1835 mäste parten whr byn römde,
 i skep och på bergh sigh gömde.
 Men Stocholm nådh hos Gudi fan,
 så at then spådom wart eij san.
 Samma sommar i thenna by
 1840 blef hällen en herredagh ny,
 hwilket skedde mäst för then skull
 at her Swante war lagd i mull.
 En ny förman swenske walde,
 och so som en migh förtalde,
 1845 två herremän the ha i wal,
 som förde hwar annan i qwal.
 Erick Trolle ähr af them en,
 then andre war wnggh her Sten,
 som ähr her Swante Stures son,
 1850 i walet fick han ty förmon,
 staden inne hade och slått.
 Af gråmunckeholm hörs mangt skått,
 her Erick Trolle medh sin häär
 i full slagtordningh håller thär,
 1855 her Sten war och beredd till slagh,
 så ha bisperna eij behagh,
 hwilka pådrefuo med all makt

- at all trätta blef nederlagt.
- Her Sten regeringen behölt,
stor oreda thet sedan wölt. 1860
- Men nu Stocholms köpmän och råd
war her Sten bewågen medh nådh,
hvilken gunst skedde för then skull
at byn mot Trollen waren hull.
- Stocholms inbyggjare alla 1865
monne han ty för sigh kalla,
ett langt och milt tal med them har
och tager them i sitt förswar,
medh hustrur, barn, gods fast och löst,
i nödh will wara theras tröst, 1870
och Stocholms gamla frijhet hwar,
som byn af påwarnar fått har
sampt kungar, regenter och så
rijkzens råd, stadfäster han tå.
-
- Her Sten regerar i siu åhr. 1875
Erckbiskop Göstaf försmår
at Erick Trolle, sin far kär,
från regeringen satter åhr.
- Mot her Sten ty örlogar han
och många medh hielpare fan. 1880
Rickzens förståndare her Sten
försuara sitt ståndh war ej sehn,
erchbispen och hans hela magt
på Steckz slått hafuer han belagt,
i Stocholm fadren fången blef, 1885
sonen om hielp till Danmarck skref:
kung Christiern alt Swerge få skall
om han will hielpa i thet fall.
- Juten ej försummeligh åhr,
hans krigzmacht kom i Stocholms skår, 1890
åt Steket hastar medh stort gny
och hotar mycket Stocholms by.
- Her Sten medh sin här them mötte,
och wnder Wedla så stötte
at förnemste delen af them 1895

- kommo aldrig till Danmarck hem.
 När erchibispen thet förstodh
 fick han och hans anhangh ondt modh;
 her Sten höll i Stocholm landagh,
 1900 thär till hafua the eij behagh,
 tijt kom bispen wtan fara
 och kunne sigh eij försuara,
 1901 blef ty så dömdt wtan all nådh
 af alt rijkzens och Stocholms rådth,
 1905 efter han afwogh skiöld och swerdh
 fört har mot fosterlandet, werdh
 eij war för then skull biskops kall,
 och att Steket nedrifuas skall,
 mädan thär af ofta skade
 1910 erchibisperna giort hade.
 Her Sten huset strax neder bröt,
 Göstaf Trolle sitt stijckt eij nöt.
-
- Kungh Christiern thet eij behager,
 wtan hoss påwen så lager,
 1915 att thet befallas wnder ban,
 bispens wederparter, hwar man,
 honom gifua stijcktet igen,
 och slättet wpyggia af sten,
 och för motståndet af sin arck
 1920 böta hundrade tusen marck
 till påwens kammar; men sitt lijf
 skall ingen mista för thet kijf,
 och slogz thenna sententzen nedh,
 tå påwen fick om saken beskedh.
 1925 Af henne lijckwäl kungen togh
 tilfalle, och till Swerge drogh
 medh stor krigzhär, och förebar
 han af påwen så beden war
 utföra wedh sin consciens,
 1930 mot the bansmän samma sentens.
 Swergis hufuudstad och fäste
 Stocholm will han först gäste,
 sin skans slår han för södre port,

- thär före winner intet stort.
 Her Sten medh sin häär tijt åt kom, 1935
 när juten fick weta thär om
 wedh Brennekyrkia hölt en dagh
 medh honom et farliget slagh,
 drifz på malmen tillbaka ihn,
 thär blef eij länge thetta sin, 1940
 till skepsflåtan sökio alla
 af staden swenska wtfalla,
 mången dansk man i siön iaga,
 tryhundra fängar taga.
 I skären låg börfast länge 1945
 hans folck, hunger och törst tränge;
 som en räf kungen wr then brist
 will han sigh hielpa medh en list,
 lätz wara benägen till fredh,
 från Stocholm får spijs med thet snedh, 1950
 så när hade och her Sten fät,
 hade eij Stocholms råd h förståt
 hans falskhet; gislare ty
 begärte wtur Stocholms by,
 at han thär sielf wtan alt mehn 1955
 må om fredh tala medh her Sten,
 hwilka när kungen till sigh fick
 åt Danmarck han till segels gick.
 Medh her Sten hade gått lijka,
 haden kunnat till sigh swijka. 1960

- Thär efter eij mycket tidh längh
 kommer han igen annan gångh
 och håppas Swergis rijke få
 mädan thet wnder bannet lå.
 Lyckan war her Sten intet blidh, 1965
 som blef slagen i första stridh,
 på gråmunckeholm lägz i graf.
 Till fienden sigh Trollen gaf,
 juten medh råd h och mackt hielper,
 fosterlandet then bof stielper. 1970

Then fempte bok om Stocholms stadh.

- Fiendens hop för Stocholm drogh,
i staden thär ått ingen logh.
Fru Kirstin, her Stens änckia, har
staden medh sina i förswar,
1975 hon ähr en behiertat qwinna.
Tå juten såg han eij winna
kan Stocholm medh makt, tror medh list
han skall honom bekomma wist.
Endock han har i sinnet mordh,
1980 gifuer wt många söte ordh,
stadzens commissarier så
wt sigh till tals monne han få,
medh them och androm så begick
på byn och riket löfte fick,
1985 wtlåfuar, som är jutens seder,
medh sina bref och falska eder,
at alt, både lijtet och stort,
som sigh och sin her far ähr giort
och farfar mot af Stocholms stadh,
1990 hwar swensk skall wara i then radh,
skall till ewigh tidh blifua skenckt
och aldrih them till wärsta wränkt,
Göstaf Trolles sak tillijka,
och at han them eij skall swijka
1995 tar thet wärdiga sacrament.
Och när them mällan alt war änt
medh prål ihu i staden fördes,
hwadh hans wpsåt ähr strax hördes,
galge lät resa på hwart tärgh,
2000 the wåro Stocholms första särgh.
Thärnäst monne han tijt kalla
ständerna till kröningz alla,
hos them medh listighet så dref
han till arfkonungh walder blef.
2005 Sedan häls then kröningz högtidh,
mot swenska gäster war mäst blidh,